

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก
อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร

The participation of member Krathong corn husks group in Lan Dokmai Tok
Kosamphi district Kamphaeng Phet Province

วิภา เนินพลับ¹ สุกัญญา งานดี² ปัญญา จังพินิจกุล³ และ พิมภาญดา จันดาหัวดง⁴

Wipha nernplub¹ Sukanya ngandee ² Panya gungpinitkun³ and Phimkarnda jundahuadong⁴

^{1,2,3} นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) จากสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด จำนวน 100 ราย โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) โดยวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแปรปรวน (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า สถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพประจำ และระยะเวลาอาศัยในชุมชนที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ขณะที่ระดับการศึกษากับรายได้ที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและส่วนร่วมด้านการปฏิบัติแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์และด้านการประเมินผลแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม / กระทงเปลือกข้าวโพด /ชุมชนลานดอกไม้ตก

Abstract

The aims of this research are to study and compare the comments to the participation of group members in producing Krathong, floating festival baskets made from corn husks, in Lan Dokmai Tok, Kosamphi District, Kamphaeng Phet Province. The study has randomly selected one-hundred samples in form of Snowball from all comments by using the Close Ended Question and Unstructured interview. To analyze the comment levels by means of Percentage, Mean, Standard deviation and Analysis of variance (ANOVA), the result of a whole figures is in the middle level. When considering those comments in four different aspects of decision making; operating; benefit; and assessment; the result of comparative analysis in difference of gender, age, occupation, and duration of living in the community has showed similar. However, the differences of educational background and income have showed the different levels in decision making and operating while the difference of educational background itself has displayed the different levels in benefit and assessment which significant level is at 0.05.

Keywords: The Member's Participation / Krathong corn husks / Community Lan Dokmai Tok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกำแพงเพชร เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้ขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลกนับว่ามีคุณค่ายิ่งต่อผู้คนที่อาศัยในจังหวัด นอกจากนี้ทางด้านภูมิศาสตร์เป็นจังหวัดที่มีแม่น้ำปิงไหลผ่าน มีวัดเก่าแก่หลายวัด เช่น วัดชินางκα วัดเสด็จ วัดบาง และวัดพระธาตุนครชุม ซึ่งได้สืบทอดประเพณีลอยกระทง และขนานนามประเพณีลอยกระทงนี้ว่า วชิรवारประทีป หรือ ธารประทีปกำแพงเพชร โดยจะมีขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี กำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีทำนน้ำที่สวยงามเหยียดยาว ที่ริมสายน้ำปิง ทำให้งานธารประทีปกำแพงเพชร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รูปแบบของกระทงในจังหวัดกำแพงเพชรส่วนมากจะทำมาจาก ใบตอง และกระทงจากเปลือกข้าวโพด ซึ่งหลักความนิยมของผู้คนในจังหวัดกำแพงเพชรจะใช้ใบตองเป็นหลักในการลอยกระทง เพราะวัสดุหาได้ง่ายตามธรรมชาติ อีกทั้งจังหวัดกำแพงเพชรมีชื่อเสียงเรื่องของกล้วยไข่ จึงมีการปลูกกล้วยไข่เกือบทุกหลังคาเรือน จึงมีใบตองเป็นจำนวนมากในการทำกระทงจวบจนปัจจุบัน (อัจฉราภรณ์ สียา, 2559, ออนไลน์)

ตำบลลานดอกไม้ตัก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร เป็นชุมชนหนึ่งที่มีวิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนและได้อนุรักษ์ประเพณีลอยกระทง จึงได้มีความคิดในการสร้างรายได้จากการทำกระทงจากเปลือกข้าวโพดเพื่อจำหน่าย ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีการปลูกข้าวโพดจำนวนมากส่งผลให้ในแต่ละปีจะมีการเผาทำลายเปลือกข้าวโพด กอปรกับชุมชนมีภูมิปัญญาการทำบายศรี ซึ่งได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษจึงได้เกิดการประยุกต์องค์ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเปลือกข้าวโพดอันนำมาสู่การเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญที่นอกเหนือจากการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร โดยสำหรับรูปแบบของกระทงเปลือกข้าวโพด จะมีการผลิต 4 รูปแบบมาตรฐานหลัก คือ ทรงกลม ทรงหัวใจ ทรงดาว และทรงเรือ ส่วนรูปแบบอื่นๆ ก็มีการคิดดัดแปลงขึ้นมาใหม่เพื่อให้เข้ากับเทศกาลและความต้องการของลูกค้า เช่น รูปนกยูง ต่อมาได้เพิ่มลวดลายกระทงเปลือกข้าวโพดให้มีสีสันด้วยการย้อมสีที่หลากหลายเพิ่มขึ้น ในส่วนของช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นมีทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ได้แก่จำหน่ายที่หมู่บ้านลานดอกไม้ตัก เฟสบุ๊ค ไลน์ และโทรศัพท์ เป็นต้น และลูกค้าก็จะมีทั้งต่างจังหวัด ต่างภูมิภาค เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจรับจัดอาหารว่าง งานมงคลและงานอวมงคลต่างๆ เป็นต้น (ประไพ ภูพิโย, 2561, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการผลิตกระทงจากเปลือกข้าวโพดสู่ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่มีมูลค่า จากวัสดุที่มีเคยให้ความสำคัญ เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นแหล่งรายได้ให้กับผู้คนที่อาศัยในชุมชน ไม่ว่าจะประกอบอาชีพหลักสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถประกอบอาชีพอื่นได้ เป็นอาชีพเสริมสำหรับผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมบางครัวเรือน และเป็นแหล่งรายได้เสริมให้แก่เด็กนักเรียนหรือวัยรุ่นในชุมชน ทว่า ก็เกิดปัญหาของการรวมกลุ่มซึ่งสมาชิกภายในชุมชน ที่ขาดความร่วมมือสามัคคี ขาดการปรึกษาหารือร่วมกัน ทำการตลาดเพื่อหาช่องทางจำหน่ายกันเองและมีการแย่งชิงวัตถุดิบในการผลิตถึงแม้ว่าในชุมชนจะมีการรวมกลุ่มกัน แต่ก็มีเกิดการดำเนินงานเป็นทีม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารลุ่มเป้าหมายของชุมชนอันเป็นฐานรากสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง (ประไพ ภูพิโย, 2561, สัมภาษณ์) โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมักมีปัญหาด้านศักยภาพการบริหารจัดการด้านการผลิตที่ต้องสร้างมาตรฐาน การจัดการวัตถุดิบทำให้เกิดการผลิตที่ไม่คุ้มค่าในเชิงธุรกิจ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการขาย เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (ชิตวรา บรรจงปฐ และคณะ, 2018) ดังข้อเสนอแนะของ จักรพันธ์ จักรพันธ์. (2015) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชุมชนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากวัฒนธรรมการรวมกลุ่มเป็นพื้นฐานของฐานคติที่สมาชิกในกลุ่มนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา การปรับตัวให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก เกิดการบูรณาการภายในกลุ่มและนำพากลุ่มไปสู่ความสำเร็จ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนลานดอกไม้ตก เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิก ให้มีความเข้มแข็งสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชนร่วมกัน สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีและตอบสนองการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร

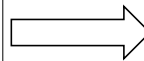
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคล
1.1 เพศ
1.2 อายุ
1.3 ระดับการศึกษา
1.4 อาชีพ
1.5 รายได้
1.6 ระยะเวลาการเข้าอาศัยอยู่ในชุมชน
(พระมหาประกาศิต สิริเมธ, 2556, หน้า7)

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม
1.การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
(Cohen and Uphoff, อ่างใน, วิษณุ หยก
จินดา 2557, หน้า 10-12)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 460 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกที่ทำกระทงจากเปลือกข้าวโพด ตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของผู้ให้ข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้วต่อๆ ไป จนกระทั่งได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและ คุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close Ended) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิดด้วยการตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมเป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) ซึ่งเป็นการสนทนาแบบตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว นำไปประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วม ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์หาค่า IOC เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยค่า IOC (Index of item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33 -1.00
2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total correlation มีค่าอยู่ระหว่าง 0.402-0.948
3. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.982

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 49 ปี ระดับการศึกษา ประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

2. สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำกระทงเปลือกข้าวโพด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน ได้ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ พบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้มีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากกว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาขึ้นไป

(2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้มีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 6 คู่ ได้แก่ 1. กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท ขึ้นไป กลุ่มที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท ขึ้นไป และกลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป 2. กลุ่มที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป 3. กลุ่มที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป และ 4. กลุ่มที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป

3.2 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ พบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์โดยใช้สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) ซึ่งเป็นการสนทนาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) ผู้วิจัยสามารถจำแนกสภาพการดำเนินงานโดยการสรุปประเด็น ได้ดังนี้

1. ด้านคน (Man)

1.1) การรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน ด้วยทัศนคติว่าในการรวมกลุ่มนั้น มีการแบ่งงานที่ไม่เทียมเท่ากัน สมาชิกบางคนมีความรับผิดชอบในงานของกลุ่มน้อย บางคนมีความรับผิดชอบในงานของกลุ่มมากกว่า แต่กลับมีการแบ่งเงินปันผลหรือจัดสรรผลประโยชน์อื่นๆ เท่ากัน

1.2) สมาชิกมีความคาดหวังต่อผลการดำเนินงานที่ได้รับในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ทว่ากลับไม่เป็นดังที่คาดหวัง จึงส่งผลต่อความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน การขาดความไว้วางใจกันเองระหว่างสมาชิก และขาดความไว้วางใจในหน่วยงานรัฐ เนื่องจากรู้สึกถึงความไม่จริงใจในความช่วยเหลือ เช่น มีการจัดอบรมให้แต่ไม่ได้ติดตามกำกับว่ากลุ่มนั้นได้มีการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมนั้นมาใช้อย่างไร หรือการนำเทคโนโลยีการผลิตมาให้กลุ่มแต่กลับไม่มีการติดตามว่าสามารถนำมาใช้ได้จริงหรือไม่

1.3) การทำกระทงเปลือกข้าวโพดเป็นแหล่งรายได้หลักและรายได้เสริมสำหรับหลายครัวเรือน รวมทั้งช่วยสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงานในภาคเกษตรได้

1.4) สมาชิกที่มีการรวมกลุ่ม ได้มีทัศนคติว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ก่อให้เกิดความเป็นระบบในการดำเนินงานร่วมกัน สามารถสร้างอำนาจต่อรองกับคนกลางที่รับสินค้าไปจำหน่าย และการขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ก็ยังสามารถทำได้สะดวกขึ้น

2. ด้านเงิน (Money)

การจัดสรรผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานร่วมกันของสมาชิก ยังขาดความโปร่งใส ความยุติธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐ จึงทำให้เกิดความคั่งค้างในการดำเนินงาน

3. ด้านวัตถุดิบ (Material)

วัตถุดิบมีการปลูกเองเป็นข้าวโพดพันธุ์ 984 มีความเฉพาะสำหรับการนำมาใช้ทำกระทง สำหรับกระทงเปลือกข้าวโพดจะประกอบไปด้วย เปลือกมะพร้าวซึ่งจะนำมาทำเป็นฐานล่างและเปลือกใบข้าวโพดนำไปจับเป็นกลีบแล้วไปตากแห้งเป็นปีก ให้สวยงาม ประกอบจัดแต่งเป็นรูปหงส์และรูปอื่นๆตามคำสั่งซื้อของลูกค้า นอกจากนี้ก็จะมีต้นกกประดับอยู่ในกระทง ส่วนกระทงถ้าต้องการให้มีสีที่แตกต่างกันก็จะนำไปย้อมสีก่อน การผลิตกระทงต่อใช้เวลาประมาณนับชั่วโมง ซึ่งสำหรับต้นกานั้นก็เป็นวัตถุดิบทางธรรมชาติที่ต้องแสวงหาจากแหล่งอื่นๆ

4. ด้านการจัดการ (Management)

4.1) การทำกระทงเปลือกข้าวโพด ขาดความตระหนักถึงคุณภาพสินค้า มุ่งเน้นปริมาณเงินในบางครั้ง ส่งผลให้มีสินค้าล้นตลาด การขาดความตระหนักในการสร้างคุณค่าของการมีส่วนร่วม และขาดการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

4.2) สมาชิกในชุมชนกลัวสูญเสียผลประโยชน์ของตน จนนำมาซึ่งการขายตัดราคามากขึ้น เพราะกลัวสินค้าที่ตนผลิตจะขายไม่ได้ และเมื่อสินค้าเป็นที่ต้องการมากขึ้น ต้นทุนก็สูงขึ้น ราคากระทงเปลือกข้าวโพดก็สูงขึ้นตามไปด้วย แต่ราคาสินค้าไม่ได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ส่งผลต่อต้นทุนและรายได้ที่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกันในบางฤดูกาล

4.3) เกิดการลอกเลียนแบบและพัฒนาสินค้าได้ดีกว่าจากหน่วยงานภาคนอกอื่นๆ แล้วมีการนำไปทำตลาดและจัดจำหน่ายเอง

4.4) การรวมกลุ่มกันแล้วต้องมีการจำหน่ายผ่านคนกลาง ได้ส่งผลต่อความล่าช้าในการจำหน่าย แต่สามารถกำหนดราคาได้เหมือนกัน

4.5) กิจกรรมของสมาชิกในกลุ่มก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกัน เกิดความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

5. ด้านการตลาด (Market)

5.1) ช่องทางการจัดจำหน่ายที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางสื่อโซเชียล ออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ สมาชิกในกลุ่มเลือกที่จะจำหน่ายกันเองมากกว่าการจำหน่ายในภาพรวมของกลุ่ม จนนำมาซึ่งการตั้งราคาเอง การลอกเลียนแบบกันแล้วทำสงครามราคา

5.2) กระทบเปลือกข้าวโพดจะผลิตตามออเดอร์ลูกค้าและลูกค้าก็จะเป็นผู้มารับสินค้าไปจำหน่ายด้วยตนเอง ส่วนลูกค้าก็มี 2 ประเภท ประเภทแรกออเดอร์ กระทบแล้วมัดจำเงินไว้ล่วงหน้า ส่วนลูกค้าอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นลูกค้าที่ติดต่อซื้อขายกันมานานจึงไม่มีการวางมัดจำโดยมีความเชื่อถือกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

5.3) ตลาดส่งออกไปยังจังหวัดต่างๆทางภาคอีสาน กรุงเทพภาคตะวันออกและ ภาคใต้ ในภาคอีสานประกอบไปด้วยจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรและ ร้อยเอ็ด ส่วนทางภาคตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต ระยอง ภาคใต้ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร และตลาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งคือ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตลาดรองรับกระทบเปลือกข้าวโพด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มกระทบเปลือกข้าวโพด ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำกระทบเปลือกข้าวโพด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิศา อำนวย (2560) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ตรงกันข้ามกับข้อค้นพบของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยครั้งนี้ ที่ได้มีการประเมินระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มกระทบเปลือกข้าวโพดทั้งในภาพรวมและรายด้านจะพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกที่ตอบแบบสอบถามนั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มมากนัก อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ในกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานประมาณการดำเนินงาน ตลอดจนการกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่ม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ผลการวิจัยที่ได้จะมีระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในระดับกลางๆ แต่ก็ยังมีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มระดับความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมในอนาคต หากผู้นำกลุ่มหรือผู้ที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มกระทบเปลือกข้าวโพด มีวางแผนการดำเนินงานร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้งมีการจัดโครงสร้างของงานและของสมาชิกให้ชัดเจน จะเป็นแนวทางสำคัญต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มในระยะยาว

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทบเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา นาคประสิทธิ์ (2557) ที่พบว่า บุคคลที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ สถานะ ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยที่ได้นั้นสะท้อนให้เห็นว่า แม่สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดจะมีความแตกต่างกันด้านสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน แต่จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน โดยสมาชิกจะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงาน

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งยังพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ วิสุทธิชานนท์ (2558) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้านและสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านได้อย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจะมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญา และผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากการทำกระทงเปลือกข้าวโพดจะประกอบด้วยสมาชิกส่วนใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุและไม่ได้มีรายได้ประจำ จึงต้องแสวงหาช่องทางเพิ่มรายได้จากการทำกระทงเปลือกข้าวโพด ดังนั้น สมาชิกเหล่านี้จึงให้ความใส่ใจต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติ ใส่ใจต่อการอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังกระบวนการต่างๆ ของกลุ่มเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและเป็นไปตามผลที่คาดหวัง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาศิต สิริเมธ (2556) ที่พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมไม่ต่างกัน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ แก้วดี, บุญทวรรณ วิงวอน, & ปิยกนิษฐ์ โชติวนิช (2019) ที่พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ควรมีกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมในการดำเนินงาน และควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าร่วมในการดำเนินงานมากขึ้นเพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการและเห็นถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความพยายามต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ที่กลุ่มหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องได้จัดขึ้น เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมกำหนดนโยบายพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม เสนอความคิดเห็นแก้ไขปัญหาต่างๆ ความเต็มใจประสานงานระหว่างกลุ่ม ตลอดจนมีส่วนร่วมในงานประเพณีลอยกระทงที่ทางจังหวัด อำเภอหรือตำบลจัดขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ ยังส่งผลทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติต่างๆ นั้นเป็นไปตามผลที่คาดหวังไว้

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มี สถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ชุตินันต์ สะสอง (2017) พบว่า การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ในชุมชน ควรให้ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมคิดร่วมรับผลประโยชน์จากการใช้ทุนของชุมชน โดยสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะผลิตอะไรบ้างตามศักยภาพ เกิดการพึ่งพาทรัพยากรในท้องถิ่น พึ่งตนเองและพึ่งกันเอง ในชุมชน

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มีสถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันแต่มีระดับความรู้สึกร่วมกันของการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ที่ไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำกระทงเปลือกข้าวโพดของชุมชนเป็นแหล่งรายได้เสริมและทำให้ผู้คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดจิตสำนึกรักและห่วงใยในการอนุรักษ์กระทงที่ผลิตจากทรัพยากรในชุมชนเป็นฐาน โดยสมาชิกจะให้ความร่วมมือ ตลอดจนรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่าจากการเข้าร่วมปฏิบัติงานในการทำกระทงเปลือกข้าวโพด มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันการเป็นสมาชิกจากกลุ่มส่งผลให้การทำงานประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฐนรี ศรีทอง (2552) ที่กล่าวว่า การศึกษาเพื่อการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นลักษณะการศึกษานอกระบบ ในระบบหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น ชุมชนที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมติดตามประเมินผลในกิจกรรม หรือโครงการใดๆ ที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นงานของพวกเขาเองจะยิ่งเกิดความห่วงใยและช่วยกันดูแลบำรุงรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (ณรัชชอร์ ศรีทอง, 2558)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลต่อระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน โดยสมาชิกที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ปวช. และ ปวส. จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่สูงกว่าสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน เกษตรกรและผู้สูงอายุ ซึ่งไม่ได้มีโอกาสทางการศึกษาที่สูงมากนักเหมือนคนรุ่นใหม่ในชุมชน จึงมีค่านิยม ความคิด ทักษะคิดและวิถีชีวิตที่ส่งผลต่อการประเมินระดับความคิดเห็นที่มากกว่าตามผลการวิจัยครั้งนี้

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า สมาชิกในกลุ่มกระทงเปลือกข้าวโพดที่มี สถานภาพด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานเรศ โสภกิตติโก (2557) ที่พบว่า ประชากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพและรายได้ ต่อเดือนต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการไม่แตกต่างกัน และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ จักรพันธ์ (2015) ที่พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายโดยมีแผนงานเพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ให้กระทำร่วมกันภายในกลุ่ม ที่ก่อให้เกิดความสามัคคี ความผูกพัน การพึ่งพาอาศัยอาศัยกันภายในกลุ่มอย่างเข้มแข็ง จะนำไปสู่ความสำเร็จมากขึ้น

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มกระหนงเปลือกข้าวโพด โดยสมาชิกในชุมชนจะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน เพื่อนำมาพัฒนาและติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่ม ช่วยกันปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มการทำกระหนงจากเปลือกข้าวโพด เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าสมาชิกกลุ่มกระหนงเปลือกข้าวโพดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติชัย ปญญารโธ (2557) ที่พบว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาศิต สิริเมธ (2556) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะประชาชนหรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติ หรือตัดสินใจ ตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนได้ร่วมตัดสินใจเพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจ มีความสามัคคีให้ความร่วมมือ (collaboration) ในการทำงานเกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของซึ่งจะเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลต่อระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลที่ต่างกัน โดยสมาชิกกลุ่มกระหนงเปลือกข้าวโพดที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ปวช. และ ปวส. จะมีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่สูงกว่าสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาขึ้นไป โดยสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุจะมีความรู้ ประสบการณ์และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำกระหนงจากเปลือกข้าวโพดมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง จึงทำให้เกิดความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในด้านการประเมินผลที่สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ที่มีได้เข้าไปมีส่วนร่วมด้านอื่นๆ และการประเมินผลใดๆ เพราะเขามีความคิดเห็นว่าในการทำกระหนงเปลือกข้าวโพดนั้นไม่เป็นประโยชน์หรืออาจจะมึนงานประจำอย่างอื่นซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่ดีกว่า

6. จากการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) ซึ่งเป็นการสนทนาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) ผู้วิจัยสามารถจำแนกสภาพการดำเนินงานโดยการสรุปประเด็น ได้ดังนี้

6.1 ด้านคน (Man)

จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์หรือด้านคน สามารถจำแนกแนวคิดหรือทัศนคติของสมาชิกออกเป็น 2 แนวคิด คือ *กลุ่มแรก* จะมีมุมมองที่ว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง การต่อรองเพื่อขอรับช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ และสมาชิกทุกคนในกลุ่มยังตระหนักต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มกระหนงเปลือกข้าวโพดเนื่องจากเป็นที่มาของรายได้เสริมที่สำคัญโดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ *กลุ่มที่สอง* จะมีมุมมองว่าเมื่อมีการรวมกลุ่มมักจะมีการแบ่งงานและผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ขาดความโปร่งใส และรับรู้ถึงความไม่จริงใจในการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนรู้สึกถึงความไม่วางใจต่อการประสานงานระหว่างกัน

จากผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานของสมาชิกในกลุ่มกระหนงเปลือกข้าวโพดนั้นสมาชิกส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าควรมีการร่วมกันวางแผน พัฒนาการทำกระหนงจากเปลือกข้าวโพดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งจะส่งผลทำให้การพัฒนาการทำกระหนงเปลือกข้าวโพด เป็นไปอย่างมีระบบ ทำให้การพัฒนาาร่วมกันเกิด

ความสามัคคี เป็นชุมชนที่มีความแข็งแรงและแข็งแกร่งมากขึ้น และสมาชิกที่มีทัศนคติที่ไม่เข้าใจในการรวมกลุ่มนั้น มีมุมมองถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงทำให้ไม่เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มกระตวงเปลือกข้าวโพด

6.2 ด้านเงิน (Money)

จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานร่วมกันของสมาชิก ยังขาดความโปร่งใส ความยุติธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐ จึงส่งผลให้สมาชิกบางคนรู้สึกถึงความไม่คุ้มค่าในการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ความโปร่งใสถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างมาก ดังนั้นการขาดความโปร่งใสและการรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรมต่อการดำเนินงาน จึงเกิดแนวคิดที่จะไม่รวมกลุ่มกัน เพราะคิดว่าเป็นวิธีการช่วยลดปัญหา ความยุ่งยากต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในกลุ่ม รวมทั้งยังคิดว่าการดำเนินงานไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดๆ และจะได้รับผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้น

6.3 ด้านวัตถุดิบ (Material)

จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบสำหรับการผลิตกระตวงเปลือกข้าวโพด สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตนั้น จะต้องมีการเพาะปลูกเองโดยเป็นข้าวโพดพันธุ์ 984 มีความเฉพาะสำหรับการนำมาใช้ทำกระตวง สำหรับกระตวงเปลือกข้าวโพดจะประกอบไปด้วย ต้นกก เปลือกมะพร้าวซึ่งจะนำมาทำเป็นฐานล่าง และเปลือกใบข้าวโพดนำไปจับเป็นกลีบ และจัดแต่งเป็นรูปหงส์หรือรูปอื่นๆ ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ส่วนกระตวงถ้าต้องการให้มีสีที่แตกต่างกันก็จะนำไปย้อมสีก่อน ระยะเวลาการผลิตกระตวงต่อไปใช้เวลาประมาณชั่วโมง

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีการสรรหาวัตถุดิบจากธรรมชาติที่สามารถหาได้ตามพื้นที่ในหมู่บ้านหรือต่างจังหวัดที่นำมาใช้ได้ โดยสมาชิกกลุ่มส่วนมากทำการเกษตรเพาะปลูกข้าวโพด ทำให้สามารถนำวัตถุดิบที่ไม่มีประโยชน์ คือ เปลือกข้าวโพด นำมาทำเป็นวัตถุดิบ โดยที่สามารถผลิตขึ้นมาได้เองโดยไม่ต้องเสียค่าวัตถุดิบและยังสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย

6.4 ด้านการจัดการ (Management)

จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนั้น สมาชิกในกลุ่มทำกระตวงเปลือกข้าวโพดยังขาดความตระหนักถึงคุณภาพสินค้า โดยมุ่งเน้นการผลิตจนส่งผลให้มีปริมาณสินค้ามากเกินไปในท้องตลาด นำมาซึ่งปัญหาการขายสินค้าตัดราคา เพราะกลัวสินค้าที่ตนผลิตจะขายไม่ได้ มีการลอกเลียนแบบและพัฒนาสินค้าจากบุคคลอื่น อีกทั้งมีการทำการตลาดและจัดจำหน่ายสินค้าเอง ดังนั้นจึงต้องรวมกลุ่มกันเพื่อทำให้สามารถกำหนดราคาสินค้าให้ไปในทิศทางเดียวกัน และจำหน่ายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางได้เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกัน เกิดความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มสมาชิกในชุมชนมีปัญหาในเรื่องของการลอกเลียนแบบสินค้าอีกทั้งยังนำไปจำหน่ายตัดราคาตนเองภายในกลุ่ม เพราะกลัวสินค้าที่ตนผลิตจะขายไม่ได้ โดยไม่คำนึงคุณภาพของสินค้า สมาชิกส่วนใหญ่จะนำสินค้าไปจำหน่ายด้วยตนเอง อีกทั้งการรวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง จะส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการจัดจำหน่ายสินค้า จึงทำให้เกิดปัญหาสินค้าล้นตลาด และขาดความตระหนักในการสร้างคุณค่าของการมีส่วนร่วม

6.5 ด้านการตลาด (Market)

จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตลาดนั้น ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามา มีบทบาทอย่างมากต่อผู้คนในสังคมและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้น เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ในการดำเนินการธุรกิจให้มียอดขายเพิ่มมากขึ้น แต่ทว่าสมาชิกในกลุ่มเลือกที่จะจำหน่ายกันเองมากกว่าการจำหน่ายในภาพรวมของกลุ่ม จนทำให้เกิดการตั้งราคาเอง เกิดการลอกเลียนแบบสินค้า ส่วนลูกค้าจะมี 2 ประเภท ประเภทแรกออเดอร์ กระตวงแล้วมัดจำเงินไว้ล่วงหน้า ประเภทที่สองเป็นลูกค้าที่ติดต่อซื้อขาย

กันมานานจึงไม่มีการวางเงินมัดจำ เพราะมีความไว้วางใจกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย โดยมีตลาดส่งออกไปทางภาคเหนือ อีสาน กลาง ใต้ และตลาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งคือจังหวัดเชียงใหม่ เป็นตลาดรองรับกระถางเปลือกข้าวโพดของกลุ่มแม่บ้านตำบลลานดอกไม้ตก

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกบางกลุ่มมีช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเป็นของตนเองอย่างหลากหลายช่องทาง ทั้งทางสื่อโซเชียล ออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ และยังนำสินค้าไปจำหน่ายตามตลาดในจังหวัดต่างๆ ด้วยตนเองเกิดการตั้งราคาสินค้ากันเอง ทำให้เกิดปัญหา อีกทั้งลูกค้าส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าจึงทำให้สินค้าที่มีคุณภาพขายไม่ได้

อภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระถางเปลือกข้าวโพด ชุมชนลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดความแข็งแกร่งในชุมชนและในกลุ่มทำกระถางจากเปลือกข้าวโพด โดยต้องแสดงออกถึงภาวะนำเพื่อให้เกิดการยอมรับ
2. ต้องมีการกำหนดกติกาที่มีความชัดเจน เป็นธรรมและโปร่งใสสำหรับการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มทำกระถางจากเปลือกข้าวโพด โดยสมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาเหล่านั้น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม ประเมินผลและได้รับการจัดสรรผลประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกันที่เป็นธรรม
3. ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เป็นปัจจุบันเสมอ แล้วนำมาสื่อสารยังสมาชิกด้วยความโปร่งใส
4. ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะส่งเสริมความรักและความสามัคคีในกลุ่มสมาชิกเสมอ รวมทั้งจะต้องหาแนวทางในการสร้างให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ผลิตกระถางเพื่อให้มีอำนาจต่อรองทางการค้าและไม่เกิดการแข่งขันกันเองในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในชุมชนหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มยังต้องเพิ่มความตระหนักและส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการทำกระถางเปลือกข้าวโพด รวมถึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการทำกระถางเปลือกข้าวโพด ซึ่งผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญหรือภาวะผู้นำที่หัวหน้ากลุ่มต้องมีและนำมาใช้ขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
2. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในชุมชนหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มยังขาดการส่งเสริมจูงใจและเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดตั้งงบประมาณการดำเนินงานกลุ่ม การจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ที่ชัดเจนและเป็นธรรมกำกับติดตามผลการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญหรือภาวะผู้นำที่หัวหน้ากลุ่มต้องมีและนำมาใช้ขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้น
3. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในชุมชนหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม จึงต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดตั้งงบประมาณการดำเนินงานกลุ่มกระถางจากเปลือกข้าวโพดของชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในการรวมกลุ่มกันทำกระถางในการจัดตั้งกลุ่มอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชนหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมมาใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของหน่วยงาน ระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด

3. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของกลุ่ม หรือศักยภาพของกลุ่มที่ส่งผลต่อชุมชนและการพึ่งตนเองของกลุ่ม ดังกล่าวมีมากน้อยอย่างไร หรือการวัดผลการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนว่าประสบความสำเร็จ มากน้อยเพียงไร

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา นาคประสิทธิ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด ในเขตเทศบาล เมืองลพบุรีจังหวัดลพบุรี [Online]. Available: https://www.rsu.ac.th/cja/IS/05-KRIDSADA_NAKPRASIT-2557.pdf [มีนาคม 17, 2562].
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, กระทรวงวัฒนธรรม.(2557). *ลวยกระทง*. [Online]. Available: http://www.culture.go.th/culture_th/download/article/article_20160621111622.pdf [กุมภาพันธ์ 10, 2562].
- ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอโกสุมพินคร. (2559). [Online]. Available: <http://www.landokmaitok.go.th/index.php/welcome/detail/371/รายงานการประชุม> [มีนาคม 19, 2562].
- ณัฐรี ศรีทอง. (2552). การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์. [มีนาคม 10, 2562].
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2558). กระบวนการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์. [มีนาคม 10, 2562].
- จักรพันธ์ จักรพันธ์. (2015). อิทธิพลของภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการรวมกลุ่มตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินค้าหัตถกรรมในเขตภาคกลาง. วารสารเศรษฐศาสตร์ และกลยุทธ์การจัดการ, 2(2), 1-10. [กรกฎาคม 19, 2562].
- จันทร์เพ็ญ แก้วดี, บุญทวารณ วังวอน, & ปิยนินท์ โชติวินิช. (2019). สภาพแวดล้อมภายนอกการมีส่วนร่วมและความสามารถทางการตลาดที่มีผลต่อการเติบโตของวิสาหกิจชุมชนเขตภาคเหนือตอนบน. Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC), 17(1), หน้า-41. [กรกฎาคม 19, 2562].
- จิรายุทธ์ กฤตบุญญานนท์. (2555). *ประเพณีลวยกระทง ลอยกระทง 4 ภาค*. [Online]. Available: <https://sites.google.com/site/jiayut2205/ly-krahnng-khxng-taela-phakh> [กุมภาพันธ์ 15, 2562].
- ชุติมา แมฆวัน. (2555). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชน รอบมหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน. [Online]. Available: <http://www.esar.sskru.ac.th/sys/sites/default/files/standard%20criteria/งานวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชน.pdf> [มีนาคม 15, 2562].
- ชุติมันต์ สะสอง. (2017). การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบทบาทของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจชุมชนด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. ACADEMIC JOURNAL BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY, 6(1), 23-33. [กรกฎาคม 19, 2562].
- ชิตวรา บรรจงปรุ, ศิริสรณ์ เจริญกมลลิมสกุล, สุชีราธนาวุฒิ, & สุธีรา เจริญ. (2018). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี

- ส่วนร่วมการเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัด นครราชสีมา. NRRU Community Research Journal, 12(1), 98-113. [กรกฎาคม 19, 2562].
- ชานนท์ วิสุทธิชานนท์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในตำบลคลองแดน ตำบลระโนด จังหวัดสงขลา [Online]. Available: <http://graduate.hu.ac.th/thesis/2558/mpa/Charmont.pdf> [มีนาคม 19, 2562].
- ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก. (ม.ป.ป.). ประเพณีลอยกระทงจังหวัดกำแพงเพชร. [Online]. Available: <https://www.sawadee.co.th/thai/kamphaengphet/> [มีนาคม 4, 2562].
- ธนกร วงษ์ปัญญา. (2560). ลอยกระทงกับมลภาวะทางน้ำ ลอยเคราะห์ หรือ ซ้ำเติม สิ่งแวดล้อม?. [Online]. Available: <https://thestandard.co/loikrathong-merit-or-water-pollution/> [กุมภาพันธ์ 25, 2562].
- ประไพ ภูพิโย. (2561). สัมภาษณ์. [มีนาคม 8, 2562].
- พรทิศา อำนวย. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าพุทรา อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. [มีนาคม 15, 2560].
- พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. (2560). แนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. [Online]. Available: http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2917/1/punpen_watt.pdf [มีนาคม 20, 2562].
- พระกิตติชัย ปญญาโร. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก [Online]. Available: <http://gds.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Public-Administration/57-2-12-011.pdf> [มีนาคม 18, 2562].
- พระครูวินัยธรสุจินันท์ กนต์วีโร. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี [Online]. Available: <http://nongkhai.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Social-Development/56-2-16-012.pdf> [มีนาคม 18, 2562].
- พระมหานเรศ โสภิตติโก. (2557). การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. [Online]. Available: <http://lph.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Public-Administration/57-12-2-003.pdf> [มีนาคม 15, 2562].
- พระมหาประกาศิต สิริเมโย. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. [Online]. Available: <http://sb.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Social-Development/56-2-16-022.pdf> [มีนาคม 15, 2562].
- มอลล่า. (ม.ป.ป.). 10ประเภทกระทง ชนิดกระทง เทศกาลลอยกระทง. [Online]. Available: <https://sistacafe.com/summaries/33798> [กุมภาพันธ์ 20, 2562].
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. [Online]. Available: http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55930171.pdf [มีนาคม 15, 2562].
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์. [มีนาคม 10, 2562].
- อรทัย พะทัด. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ กรณีศึกษา ชุมชน

ป้อมมหากาฬ. [Online]. Available:

http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2015/TU_2015_5703010420_3793_2950.pdf [มีนาคม 17, 2562].

อัจฉราภรณ์ สียา. (2559). **ประเพณีลอยกระทงธารประทีป จังหวัดกำแพงเพชร**. [Online]. Available:

https://arit.kpru.ac.th/ap/local/?nu=pages&page_id=30&code_db=DB0008&code_type=A001 [มีนาคม 17, 2562].